

Y PWYLLGOR SAFONAU YMDDYGIAD

Dyddiad: Dydd Iau 10 Mawrth 2005

Amser: 9:15am

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 2, Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Teitl: Adolygiad Woodhouse - Cofrestru Rhoddion a Lletygarwch

Cefndir

1. Gwnaeth adroddiad Woodhouse yr argymhelliad canlynol:

Mae'r Pwyllgor yn ystyried p'run ai a fyddai canran o gyflog Aelod (0.5% neu 1% o bosibl) yn briodol ar gyfer rhoddion a lletygarwch cyffyrddadwy ac anghyffwrdd. (para 2.6.3).

2. Mae dyfyniad o adroddiad Woodhouse yn nodi cefndir yr argymhelliad hwn yn Atodiad A.

Y Sefyllfa Gyfredol yn y Cynulliad

3. Mae darpariaethau cyfredol y Cynulliad ar gyfer cofrestru rhoddion fel a ganlyn:

- (i) am roddion cyffyrddadwy, (megis arian, gemwaith neu lestri gwydr ac ati), £125;
- (ii) ar gyfer buddion eraill (megis lletygarwch, tocynnau ar gyfer digwyddiadau o fyd y campau a'r byd diwylliannol, rhyddhad rhag dyledusrwydd, benthyciadau consesiynol, darparu gwasanaethau, ac ati), 0.5 y cant o gyflog blynyddol gros y Cynulliad ar gyfer Aelodau'r Cynulliad (£216 ar hyn o bryd).

Y Sefyllfa mewn manau eraill

4. Mae gan bob corff deddfu yn y DU reolau sydd ychydig yn wahanol o ran cofrestru buddion ac o dan ba amgylchiadau y dylid cofrestru rhoddion a buddion eraill. Fodd bynnag, mae'r rheolau sylfaenol yn ddigon tebyg i ganiatáu i gymhariaeth uniongyrchol gael ei gwneud.
5. Mae'r Tabl isod yn cymharu sefyllfa'r Cynulliad Cenedlaethol â'r sefyllfa yng nghyrrff deddfu eraill y DU. Dim ond Gogledd Iwerddon sy'n gwahaniaethau rhwng rhoddion cyffyrddadwy ac anghyffwrdd mewn modd tebyg i'r Cynulliad Cenedlaethol.

<u>Corff Deddfu</u>	<u>Canran neu Gyfradd Safonol</u>	<u>Gwerth Cyfredol¹</u>
Ty'r Cyffredin	Canran	£575 (1% o Gyflog Aelod)
Senedd yr Alban	Cyfradd Safonol	£250
Cynulliad Gogledd Iwerddon	Cyfradd Safonol (Rhoddion) Canran (Buddion eraill)	£125 £210 (0.5% o Gyflog Aelod ²)
Y Cynulliad Cenedlaethol	Cyfradd Safonol (Rhoddion) Canran (Buddion Eraill)	£125 £216 (0.5% o Gyflog Aelod)

1. Nid yw'n ystyried efrfaith argymhellion y Corff Adolygu Cyflogau Uwch-Swyddogion.

2. O ystyried bod Cynulliad Gogledd Iwerddon wedi'i atal dros dro ar hyn o bryd, gall y ffigur hwn fod ychydig yn hen.

Cyfradd Safonol neu Ganran?

6. Mae manteision yn perthyn i'r trothwy sy'n gysylltiedig â'r gyfradd safonol a'r gyfradd canran. Mae cyfradd safonol yn fwy eglur a thryloyw ar gyfer yr Aelodau a'r cyhoedd. Fodd bynnag, rhaid ei adolygu o bryd i'w gilydd er mwyn atal ei werth rhag dirywio mewn termau gwirioneddol. Mae cyfradd canran yn cael gwared ar y broblem hon ond efallai na fydd mor glir â'r gyfradd safonol. Ymddengys nad oes fawr cyfiawnhad, os o gwbl, i ddefnyddio'r ddau drothwy fel sy'n digwydd yn y Cynulliad ar hyn o bryd, sy'n ymddangos fel petai'n cyfuno'r gwaethaf o'r ddau fyd. Rydym yn argymhell, yn unol ag argymhelliad Woodhouse, yr amnewidir hwy gydag un gyfradd boed yn gyfradd safonol neu'n gyfradd canran.

Faint?

7. Pe mabwysiedir cyfradd safonol, yna mae'n anodd dadlau yn erbyn y ffaith iddo fod yn llai na'r trothwy cyfredol ar gyfer "buddion eraill" o £216. Er mwyn caniatáu ar gyfer chwyddiant yn y dyfodol, hwyrach y bydd y Pwyllgor yn dymuno ystyried ffigur o ddim llai na £250, sef y trothwy a ddefnyddir yn yr Alban ar hyn o bryd. Fodd bynnag, byddai hyn yn parhau'n sylweddol is na throthwy San Steffan (£575).
8. Os mabwysiedir cyfradd canran, yna nid oes rheswm pam na all hyn barhau ar gyfradd o 0.5% o gyflog Aelod. Er ei bod yn anodd gweld unrhyw gyfiawnhad dros gynnig canran is, efallai y bydd y Pwyllgor yn dymuno ystyried a yw canran uwch, sy'n fwy unol ag arfer San Steffan, yn briodol.
9. Waeth pa ffigur a ddewisir, boed yn gyfradd safonol neu'n ganran, mae'n fympwyol i raddau ac efallai y gall fod yr un mor rhwydd cyfiawnhau trothwy o 0.75% (£325) ag un o 0.5% neu 1% (£430). Gallai trothwy rhy isel arwain at roddion cymharol fach yn cael eu cofrestru tra gallai trothwy rhy uchel fethu â dal rhoddion sydd o ddiddordeb amlwg i'r cyhoedd. Yn ei hanfod, mae hyn yn fater i'w farnu gan y Pwyllgor.

Argymhelliad

10. Gwahoddir y Pwyllgor i:
- i. Gytuno i amnewid y ddau drothwy cyfredol ag un trothwy;
 - ii. Ystyried a ddylai fod yn drothwy cyfradd safonol neu'n drothwy yn seiliedig ar ganrannau; ac
 - iii. Ystyried cyfradd briodol ar gyfer y trothwy newydd.
11. Bydd yr Ysgrifenyddiaeth yn drafftio unrhyw newidiadau angenrheidiol i'r canllawiau i adlewyrchu penderfyniadau'r Pwyllgor a bydd yn gwneud trefniadau i'r rhain gael eu trafod mewn Cyfarfod Llawn.

DYFYNIAD O ADRODDIAD WOODHOUSE**2.6 COFRESTRU BUDDIANNAU**

- 2.6.1 Mae'r Atodiad i Reol Sefydlog 4 yn rhestru'r categorïau o fuddiannau y mae'n rhaid eu cofrestru a'u datgan. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae'r rhain fwy neu lai yr un fath â chategorïau San Steffan a Gogledd Iwerddon, sef, cyfarwyddiaethau, gwaith taledig ac, mewn amgylchiadau priodol, enwau cleientau sy'n deillio ohono, rhoddion a lletygarwch, nawdd ariannol, ymweliadau tramor, tir, eiddo a chyfranddaliadau. Un gwahaniaeth yw gofyniad y Cynulliad Cenedlaethol y dylai 'aelodaeth neu gadeiryddiaeth taledig neu heb fod yn daledig' unrhyw gorff cyhoeddus, a gyllidir yn gyfan gwbl neu yn rhannol gan y Cynulliad, gael ei gofrestru, er bod Pwyllgor Gogledd Iwerddon ar Safonau a Breintiau wedi argymhell y dylid cynnwys darpariaeth debyg, yn wir helaethach, sy'n ei gwneud yn ofynnol i gofrestru aelodaeth o'r holl gyrff cyhoeddus, gan gynnwys 'cynghorau dinas, rhanbarth a bwrdeistref, byrddau addysg a llyfrgell, byrddau gwasanaethau iechyd a chymdeithasol neu ymddiriedolaethau iechyd, byrddau llywodraethwyr ysgolion, cyrff cyhoeddus anadrannol eraill.⁸ Ar wahân i'r ddarpariaeth hon, a chan wneud lwfansau ar gyfer gwahaniaethau sefydliadol ac etholaethol, er enghraifft gweithredu rhestrau pleidiau yn hytrach na system y cyntaf i'r felin yn San Steffan, sy'n berthnasol yng nghyd-destun nawdd ariannol, mae manylion y gofynion cofrestru yn debyg.
- 2.6.2 Mae'r cynnwys hefyd yn cyd-fynd yn fras â chategorïau'r Alban ynghylch tâl, ymgymeriadau cysylltiedig, treuliau etholiadau, nawdd, rhoddion, ymweliadau tramor, eiddo y gellir ei etifeddu a budd mewn cyfrannau. Y mae er hynny, rai materion o bwys yn ymwneud â'r categorïau hyn. Dylid nodi yn arbennig y gofyniad bod yn rhaid i bob rhodd dros £250 gael ei chofrestru.⁹ Mae hyn wedi arwain at ddau bryder. Mae'r cyntaf yn ymwneud â'r drafftio eang, sy'n golygu bod yn rhaid i hyd yn oed roddion personol oddi wrth bartner neu aelod arall o'r teulu gael eu cofrestru, a'r ail â'r swm a nodwyd, sy'n ymddangos yn rhy isel.¹⁰ O ran y pryder cyntaf, mae Pwyllgor Safonau'r Alban wedi argymhell dilyn arfer San Steffan,¹¹ lle nad oes angen cofrestru oni bai fod y rhodd mewn perthynas â dyletswyddau seneddol Aelod. Dyma'r sefyllfa yn barod yng Nghymru ac felly nid oes angen rhoi unrhyw ystyriaeth i'r argymhelliad hwn.
- 2.6.3 Ond gallai'r Pwyllgor ar Safonau Ymddygiad fod â diddordeb yn yr argymhelliad, ynglŷn â'r ail bryder, sy'n awgrymu y dylai'r trothwy ar gyfer gwerth y rhoddion i'w cofrestru fod yn 0.5% o gyflog Aelod ar draws y bwrdd. Mae hwn yn cyd-fynd â gofyniad Tŷ'r Cyffredin, Cynulliad Gogledd Iwerddon a Chynulliad Cenedlaethol Cymru, fel ag y mae'n ymwneud â rhoddion anghyffwrdd fel lletygarwch ac ati ond nid at y gofyniad am roddion cyffyrddadwy, fel arian neu emwaith, sy'n nodi ffigur unffurf o £125. Ac nid yw Pwyllgor yr Alban ar ei ben ei hun ychwaith yn argymhell canran ar draws y bwrdd yn hytrach na chyfanswm penodol, oherwydd tra penderfynodd Pwyllgor Gogledd Iwerddon ar Safonau a Breintiau adael y trothwy ar gyfer rhoddion cyffyrddadwy heb ei newid¹², argymhellodd Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin ar Safonau a Breintiau yn yr un modd newid o'r fath, gan awgrymu naill ai 0.5 neu 1% o'r cyflog seneddol.¹³ Awgrymodd hefyd y dylid cynyddu'r trothwy ar gyfer y buddiannau llai cyffyrddadwy i 1%. Gallai bod â throthwy canran ar draws y bwrdd fod yn rhywbeth y dymunai'r Pwyllgor ei ystyried yn y dyfodol pe bai'n gwneud diwygiadau eraill i'r categorïau cofrestru. Yn sicr byddai cael ffigur canran ar gyfer yr holl eitemau o fewn y categori rhoddion/lletygarwch yn cwtoegi ar yr angen i ddiwygio'r cyfanswm o bryd i'w gilydd i ddod ag ef yn unol â chwyddiant, fel y gwneir ar hyn o bryd.

Argymhelliad: Mae'r Pwyllgor yn ystyried p'run ai a fyddai canran o gyflog Aelod (0.5% neu 1% o bosibl) yn briodol ar gyfer rhoddion a lletygarwch cyffyrddadwy ac anghyffwrdd.

⁸ Pwyllgor ar Safonau a Breintiau (2002) 2/01r, para 39

⁹ Gorchymyn Atodlen i Fuddiannau Aelodau, para 6

¹⁰ Pwyllgor Safonau (2002) Papur SP 512, para 12

¹¹ gweler *The Guide to the Rules relating to the Conduct of Members*, para 24

¹² Pwyllgor ar Safonau a Breintiau (2002) 2/01r, para 45

¹³ Pwyllgor ar Safonau a Breintiau (2000-2001) HC 267